

دوره ششم تصنیفیه

مذاکرات مجلس

شماره

۲۰۰

جلسه

۲۳۵

قیمه اشتراك

داخله ايران ساليانه ده تومان
خارجه « دوازده تومان »

قیمه تك شماره

يك قران

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی
خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

جلسه پنج شنبه ۶

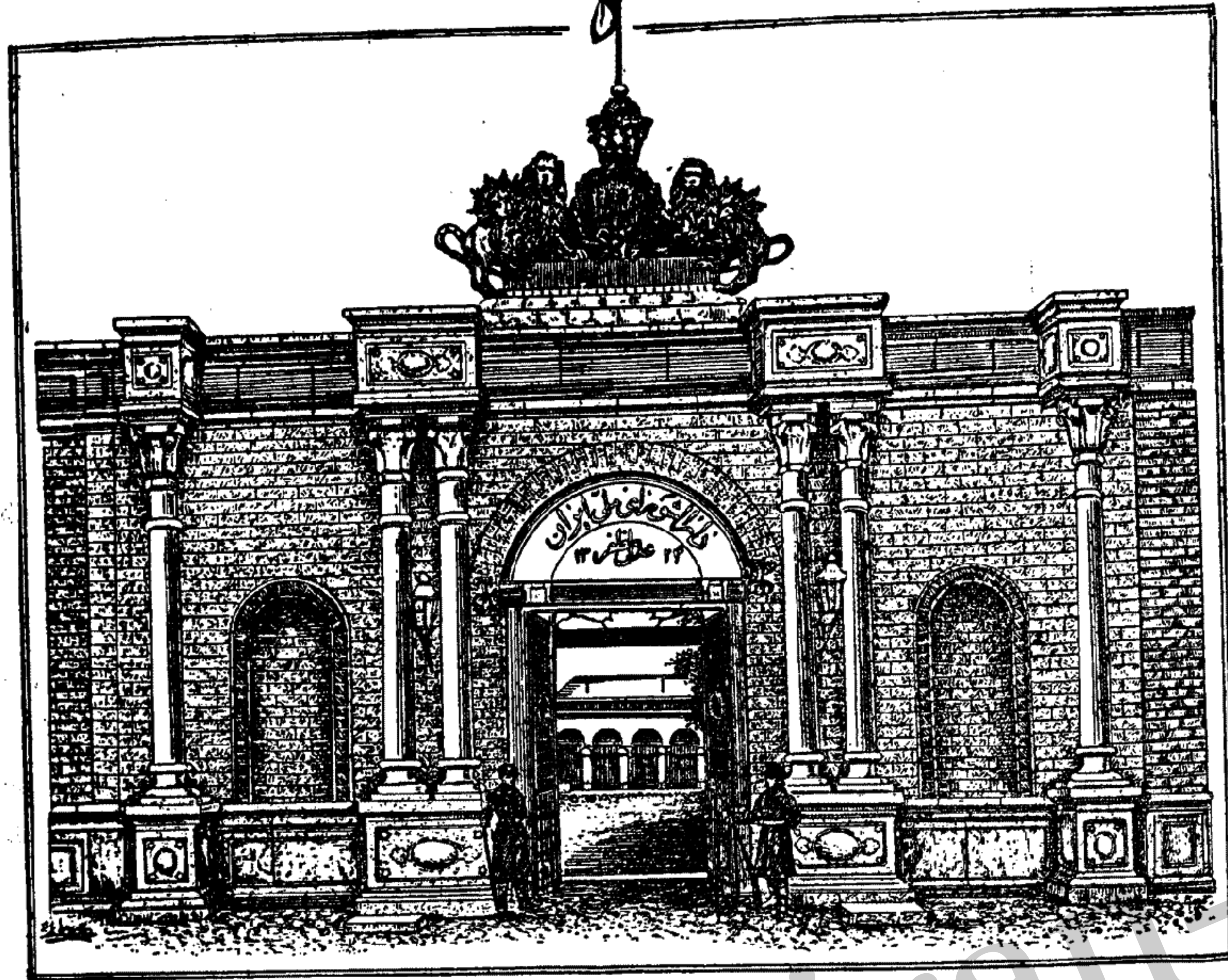
اردیبهشت ماه ۱۳۰۷

مطابق ۵ ذیقعده الحرام

۱۳۴۶

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۶ اردی بهشت ۱۳۰۷ مطابق ۵ ذقعدة الحرام ۱۳۴۶

جلسه ۲۳۵

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست
 آقای طباطبائی دیبا نایب رئیس تشکیل گردید)
 (صورت مجلس یکشنبه دوم اردیبهشت را آقای
 دولتشاهی قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان . نکهبان - حیدری مکری - دهستانی - قوام
 شیرازی .

غائبین بی اجازه جلسه قبل

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	نصوب مرخصی آقایان دکتر طاهری - مهدوی - افسر - رفیع - آقا زاده سبزواری	۴۱۸۵	۴۱۸۶
۲	سؤال آقای احتشامزاده از آقای معاون وزارت معارف راجع به قانون استخدام معلمین و جواب آقای معاون	۴۱۸۶	
۳	سؤال آقای آقا سید یعقوب از آقای معاون وزارت معارف راجع به انتقال کلاسهای مدرسه سیاسی به دارالفنون و جواب آقای معاون	۴۱۸۷	۴۱۸۸
۴	مذاکره نسبت بخر کبسیون بودجه راجع به استخدام منحص موزه و عتیقیات	۴۱۸۹	۴۲۱۰

آقایان . حاج آقا رضا رفیع - اعظمی - حاج حسن آقا ملک - میرزا حسن خان وثوق - حاج غلامحسین ملک دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل
 آقایان . شریعت زاده - جوانشیر - افخمی دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل
 آقایان . حاج میرزا حبیب الله امین - ملک مدنی نایب رئیس - در صورت جلسه اعتراضی نیست ؟
 (گفتند - خیر)

نایب رئیس - صورت مجلس تصویب شد . خبر از کمیسیون عریاض و مرخصی (بشرح ذیل خوانده شد)

نماینده محترم آقای دکتر طاهری از هشم خرداد دو ماه و یازده روز اجازه مرخصی تقاضا نمودند چون از اول دوره ششم نماینده معزنی الیه غیبت نداشته اند کمیسیون عریاض و مرخصی با تقاضای ایشان موافق اینک خبر آرا تقدیم میباید

نایب رئیس - آقای ملک مدنی
 ملک مدنی - موافقم
 نایب رئیس - آقای عهادی
 عهادی - موافقم

بعضی از نمایندگان - مخالفی ندارد
 نایب رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه موافقت با این خبر قیام فرمایند

[اغلب برخاستند]

نایب رئیس - تصویب شد . خبر دیگر راجع به مرخصی آقای مهدوی

[اینطور خوانده شد]

نماینده محترم آقای مهدوی بر اثر عزیمت خراسان و انجام خدمات ملی از تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۰۶ تقاضای پنجماه روز مرخصی نموده اند کمیسیون با در نظر گرفتن خدمات ایشان در خراسان با تقاضای ایشان موافق و مرخصی ایشان را از تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۰۶ الی بیستم

موافقت نموده اینک خبر آرا تقدیم میباید
 نایب رئیس - آقای روحی
 روحی - موافقم
 نایب رئیس - مخالفی ندارد ؟
 (گفتند خیر)

نایب رئیس - رأی میگیریم . آقایان موافقین با این خبر قیام فرمایند

[عده کثیری قیام نمودند]

نایب رئیس - تصویب شد . خبر مرخصی آقا زاده سبزواری .

[بشرح ذیل خوانده شد]

نماینده محترم آقای آقا زاده سبزواری بعلت کسالت یکی از کسان خود و لزوم مسافرت از تاریخ حرکت تقاضای دو ماه مرخصی نموده اند و کمیسیون با مرخصی ایشان موافق و خبر آرا تقدیم مجلس مقدس میباید

نایب رئیس - آقای روحی
 روحی - موافقم

نایب رئیس - مخالفی نیست ؟

[گفتند - خیر]

نایب رئیس - رأی میگیریم . آقایانیکه موافقت با این خبر قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد آقای احتشام زاده سؤالی از معاون وزارت معارف داشتید بفرمائید

احتشام زاده - قانون استخدامی که برای مستخدمین کشوری تصویب شده است طوری است که البته با وضعیت خاصی که معلمان داشتند نمیتوانست شامل حال آنها بشود . در دوره های گذشته هم اغلب مذاکره میشد و حتی معلمان شکایت داشتند که چرا میبایستی با وظیفه مهمی که آنها در خدمات ملی و مملکتی دارند تا بحال قانون استخدامی برای آنها وضع و تصویب نشده باشد ، و البته حق هم دارند چون معلمان وضعیت خاصی را

دارند باید برای تأمین زندگانی آنها يك توجهی بشود و زود تر قانون استخدامی برای آنها تصویب شود . اخیراً بنده شنیدم که وزارت معارف در صدد بوده است که برای قانون استخدام معلمان تصمیمی اتخاذ کند و شاید مشغول کار هم شده اند . خواستم از آقای معارف محترم وزارت معارف سؤال کنم که آیا در این موضوع تصمیمی اتخاذ فرموده اند ؟ و اگر چنانچه تصمیمی اتخاذ فرموده اند خواستم بپرسم که علت اینکه تا کنون تصمیم جدی اتخاذ نکرده اند چیست ؟

معاون وزارت معارف - اتفاقاً دیروز هم در همین موضوع در کمیسیون معارف يك سؤالی شد و بنده هم يك توضیحاتی دادم و حالا هم خیلی خوشوقتم که نماینده محترم این امر مهم را يك توجهی کردند . . .

معاونت وزارت معارف - و خیلی خوش وقتم که این امر را نماینده محترم توجه کردند . این نظر را وزارت معارف هم داشته است و در حقیقت باید رعایت حال معلمان که از تمام طبقات مستخدمین بد بخت زند بشود چون معلمان هم حقوقشان از سایر مستخدمین کمتر است و وضعیت زندگی و ضایعات زندگانی هم کلی ندارند از اینجهت باید توجهی بانها بشود . و یکی هم برای جلب معلم مخصوصاً باید این موضوع در نظر گرفته شود . چون الان هر قدر اشخاص فاضل و دانشمندی لایق برای معلمی پیدا میشوند چون يك قانون استخدام کشوری در مقبل میبینند و در مقبل برای معلمان قانون استخدامی نیست میروند طرف ادارات . البته برای اینکه این موضوع از بین بر داشته شود و معلمان فاضل جلب شوند این مسئله ضرورت کامل دارد و وزارت معارف در نظر دارد که يك قانون استخدامی برای معلمان تهیه و تنظیم نماید با این نظر که مزایا و محسناتی که برای خدمت معلمان در نظر گرفته میشود بیشتر از خدمت دولتی باشد و البته با مساعدت آقایان هم امیدواریم زود تر بگذرد .

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب هم سئوالی داشتند
بفرمایند.

آقا سید یعقوب - راجع به معلمان و شاگردان مدرسه
سیاسی بنده آقای معاون را قبلاً مسبوق کرده بودم عرض
میکنم ، در اینجا آقای یاسائی بك شرحی بیان کردند
و آقای معاون هم بك جوابی دادند ، خود آقای معاون
میدانند که مدرسه سیاسی يك مدرسه با اهمیتی است و خیلی
خدمت به این مملکت کرده است و از وقتی که دائر شده است
شاگرد هائی که از این مدرسه بیرون آمده اند بیرو
بین الله شاگرد های خوبی بوده اند و این قضیه مدرسه
سیاسی خیلی اهمیت دارد و جلب نظر علاقه مندان به
مملکت را کرده است . بنده نه در طهران میخواهم
وکیل شوم و آرزو هم ندارم ولی برای علاقه نامی که
به این مدرسه دارم این عرض را میکنم آقای معاون
اظهار کردند که ما میخواهیم این مدرسه را دو قسمت
بکنیم يك قسمت متوسطه و يك قسمت عالی قسمت
متوسطه اش به رود در مدرسه دار الفنون ، این
شاگردانی که ما باید تشویقشان کنیم در این صراطی
که هستند يك ربعی پیدا کرده اند که شاید با آن
تحصیلاتی که در تحت پرگرام مدرسه سیاسی کرده اند
بعد تصدیق مدرسه سیاسی را مهشان ندهند . این است
که بنده با آقای معاون معارف صحبت کرده بودم که
يك ترتیبی بکنند که این نگران از شاگردان مدرسه
سیاسی رداشته شود و بدانند که در نظر دولت محل
تغییر نمیکند در این جا باشند یا در دار الفنون باشند
فرقی ندارد و تصدیقنامه سیاسی به آنها داده خواهد شد
ولو اینکه محل مدرسه برود در دار الفنون . خواستم
در این جا که مرکز نقل مملکت است صحبت شود و
نگرانی از آنها رفع شود و در واقع يك تشویقی از
مدرسه عملی کرده باشیم .

معاون وزارت معارف - کم کم مطلب بر خود بنده هم دارد
مشبه میشود زیرا که بنده می بینم مدرسه سیاسی منحل نشده است

و يك كار فوق العاده هم پیش نیامده است فقط يك تغییر
مکانی داده شده است که شاگردان از این محل بروند
در جای دیگر درس بخوانند ، این کاری است که شده
است ، بعد اینقدر گفتند در جرید نوشتند ، در این جا
سؤال شد که بنده حالا اگر متوجه واقع امر باشم
برخودم هم امر مشتبه است که آیا واقعاً مدرسه سیاسی
منحل شده است ؟ خیر هیچ انحلالی در مدرسه سیاسی
پیش نیامده است . مدرسه حقوق و طب دارای دو
قسمت است يك قسمت مقدماتی و يك قسمت عالی نهایت
قسمت مقدماتی این مدارس مجزی است و همینقدر که
شاگردان دار الفنون را دیدند و تمام کردند و امتحان
دادند میروند داخل مدرسه طب یا حقوق میشوند .
مدرسه سیاسی چون قبلاً تأسیس شده بود قسمت متوسطه
و عالی بهم منضم بود و شاگردان در همان مدرسه قسمت
متوسطه را تحصیل میکردند بعد میرفتند به قسمت عالی .
عرض کنم که همچو تصور نشود که قسمت متوسطه
مدرسه سیاسی به صرف اینکه لفظ مدرسه سیاسی به آن
اطلاق میشود دارای يك معلومات خیلی زیادتری باشد
خیر اینطور نیست ، بلکه معلوماتش از قسمت متوسطه
معمولی دار الفنون هم کمتر است ما این کاری را که
کرده ایم باید شاگردان مدرسه سیاسی و آقایانی که علاقه
بمدرسه سیاسی دارند خیلی خوشوقت شوند چون بهتر میتوانیم
شاگرد حاضر کنیم که از قسمت عالی مدرسه استفاده
کنند بعلاوه در دبیرش هم تفاوت حاصل نمیشود
اگر واقعاً تصور میکنید که ما میخواهیم مدرسه
سیاسی را منحل کنیم ؟ خیر اینطور نیست . دلیل بر این
عرض بنده اساسنامه مدرسه سیاسی است که در شورای
عالی معارف مطرح است که پرگرام مدرسه سیاسی را
میخواهیم زیادتر بکنیم و مهمترش بکنیم فقط میخواهیم
قسمت متوسطه آنرا از قسمت عالی جدا کنیم نه خدشه
به ارزش و قیمت دبیرش وارد می آید و نه خدشه به
قسمت تعلیمات . . .

بامداد - قسمتی که مجزا شد . مربوط به خود مدرسه
سیاسی است ؟

معاون وزارت معارف - مقدمات مدرسه سیاسی
است که مجزی شده است .

آقا سید یعقوب - اجازه بفرمائید ؟

نایب رئیس - بفرمائید .

آقا سید یعقوب - بنده از آقای معاون میخواستم
يك استدعائی بکنم که همان طوری که امسال تا بحال
مدرسه بوده است این يك ماه هم به حال خودش باقی
باشد و کار شان را تمام کنند و امتحاناتشان را بدهند
بعد بروند آنجا (نمایندگان صحیح است) استدعا میکنم
که این جدیت را وزارت معارف نسبت به مدارس
ولایات داشته باشد و این یکماه را به این شاگردان
مهلت بدهد و بعد از یکماه در موقع تعطیل تابستان
این عمل را بکنند .

معاون وزارت معارف - اکثر خود عمل را
آقایان متوجه بشوند این تقاضا را نمی کردند برای
اینکه بیکار شده است و قسمت متوسطه مدرسه به دار الفنون
رفته است حالا اگر میخواهیم دو مرتبه بجای اول انتقال
بدهیم سه ، چهار روز شاگردان بیکار میمانند و در
موقع امتحان هم این عمل خوب نیست .

نایب رئیس - پیشنهاد آقای موقر راجع بدستور
(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم خیر کمیسیون بودجه راجع به
بیست هزار تومان اعتبار سجل احوال جزء دستور
شود .

نایب رئیس - آقای موقر

موقر - بنده گمان میکنم این مسئله يك توضیح
مفصلی نداشته باشد بجهت اینکه قضیه ایست که عموم
آقایان نمایندگان محترم علاقه مندند به آن از اینجهت تصور
میکنم که اگر جزء دستور گذاشته شود بیش از چهار ،
پنج دقیقه وقت مجلس را نگیرد .

معاون وزارت معارف - قریب بیست روز است که
بنده لایحه استخدام متخصص عتیقه جات را تقدیم
کرده ام و در سه دفعه هم مذاکره شد که جزء دستور
گذارده شود در جلسه اخبر قید شد که در مقدمه دستور
امروز گذارده شود و این موضوع يك موضوعی است که
ضرورت دارد . استدعا میکنم آقایان موافقت بفرمایند این
لایحه مطرح شود و زیاد هم طول نمیکشد بعد که این لایحه
تصویب شد آنوقت آن لایحه مطرح شود

نایب رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بنده هم با پیشنهاد آقای موقر مخالفم زیرا
که نمایندگان دولت چند جلسه است حاضرند و تقاضا
کرده اند که يك چیز هئتی جزء دستور باشد و شاید
اهمیت لوایحی هم که تقاضا کرده اند جزء دستور شود
بیشتر از این لایحه باشد . خوب است آقا هم موافقت
بفرمایند این مسئله بماند برای بعد

نایب رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای موقر
موقر - اگر مقرر بفرمائید که پیشنهاد بنده جزء
دستور جلسه آتی باشد بنده هم موافقت میکنم .

نایب رئیس - پیشنهاد آقای فرهمند
(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که لایحه بیست هزار تومان
كمك به كار خانه مرحوم صنیع لدزله جزء دستور شود
نایب رئیس - آقای فرورز آبادی هم در همین زمینه
پیشنهادی کرده اند آقای فرهمند

مخبر فرهمند - بنده این پیشنهادی را که تقدیم
کرده ام مقصودم این بود که این لایحه جزء دستور
امروز باشد ولی بعد از آنکه آن لوایح معارفی و صحی
گذشت اگر رفتی باقی بود جزء دستور باشد و مطابق
اطلاعی که بنده پیدا کردم اگر این كمك نشود این
مؤسسه تقریباً در حال تعطیل خواهد افتاد و همه
آقایان هم علاقه مندند که نسبت به مؤسسات
اقتصادی يك كمك هائی بشود پس بنده تنها میکنم

همین که لایحه معارفی گذشت آقایان موافقت فرمایند که این لایحه جزء دستور امروز شود

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی جنابعالی هم پس میگیرید یا رأی نگیریم؟

فیروز آبادی - بنده اجازه میخواهم عرایضم را عرض کنم

نایب رئیس - فرمائید

فیروز آبادی - عرض کنم ما باید همیشه تشویق کنیم اهل مملکت را در اینکه ایجاد کار خانجانی در مملکت بکنند و احداث ثروت بکنند و بک کار هائی بکنند که این مملکت از فلاکت بیرون بیاید، این مؤسسه را که در این مملکت آورده اند بایک شوق و ذوقی آورده اند و صد و پنجاه هزار تومان خرجش شده است و مدتی است معطل است در صورتیکه اگر کاملاً مراعات این کارخانه بشود و این قرض داده شود قابل این است که سه سالی چهار هزار بقچه نخ بیرون بدهد چهار هزار بقچه نخ به بینید چه قدر در ثروت این مملکت و در اقتصاد این مملکت نافع خواهد شد و رفع بدبختی این مملکت را خواهد کرد و راه این است که دیگران هم کارخانه وارد کنند و اگر این قرضه داده نشود اسباب سوختگی دماغ دیگران میشود کسی رغبت نمی کند که کار خانه وارد کند و رغبت کار کردن نمی کند از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم و امیدوارم موافقت فرمایند و مطلبش هم اهمیت ندارد و این قرض را که می خواهد کرو میگذارد اگر میگویند بعضی اشکالات دارد و شرکاء دیگر هم هستند بنده عرض میکنم که شرکاء دیگر هم باشند آنها هم حشاشان منظور میشود، این قرضه را خوب است بدهیم که این کارخانه مشغول کار شود و این کارخانه که در این مملکت آمده است معطل نماند امیدوارم دیگر در این فکر اشکال تراشی نشود در صورتی که در سر بک کرور و دو کرور و صد هزار تومان اشکال

تراشی نمیشود در این بیست هزار تومان هم اشکال تراشی نشود و بنده نمیدانم چه نظریاتی است که با اینکار مخالفت میشود.

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم اشکال تراشی نیست و همه موافقت دارند و اگر نظر آقای فیروز آبادی باشد بنده در این موضوع خودم دو سه مرتبه پیشنهاد کردم که جزء دستور شود ولی تذکر میدهم که نمایندگان محترم دولت تقاضا هائی کرده اند مخصوصاً آقای رئیس صحنه چندین جلسه است که تقاضا کرده اند لایحه ایشان جزء دستور شود و بنده از آقای فرهمند و آقای فیروز آبادی خواهش میکنم و ما هم با ایشان موافقت میکنیم که این لایحه پیشنهادی ایشان در دوحه دوم جزء دستور شود و پیشنهادشان را پس بگیرند

فیروز آبادی - بنده هم در صورتیکه در جلسه بعد جزء دستور شود موافقم و پس میگیرم

نایب رئیس - خبر کمیسیون راجع با استخدام بکنفر متخصص برای ساختمان موزه و عتیقه جات مطرح است شور در کلیات است

روحی - بنده پیشنهاد کرده ام که لایحه صحنه مقدم باشد ...

(همهمه نمایندگان)

روحی - بسیار خوب بنده مسترد میکنم

نایب رئیس - شور در کلیات است. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - توجه میدهم نمایندگان محترم را که اولاً توجه کنند مقصود بنده چیست آنوقت از همان راهی که بنده حرف زدم جواب بنده را بدهند نه اینکه بنده از آسمان حرف بزنم آنها از ریسمان جواب بدهند. در دوره چهارم و پنجم و ششم همیشه بنده متوجه بودم که بک رفتی دولت لایحه راجع به حفريات و عتیقه جات و این چیز هائی که زیر زمین

هست بیاورد و بک صحبتی در مجلس بشود که بنده عرایض خودم را عرض کنم. خود آقایان مستحضر و متذکر هستند و یادشان می آید که در موقع استبداد اگر بک حاکی میخواست بک کسی را مذهب کند میگفت گنج پیدا کرده است و بعد از آن به اسم گنجی که پیدا کرده است آنقدر صدمه به آن شخص وارد می آورد که از بین برود هنوز این عادت سیئه دوره استبداد در دوره مشروطه باقی مانده است چنانچه ملاحظه می فرمائید و در جرایم نوشته می شود در فلان جا سرخس یا فلان جایی فارس بک چیزی پیدا شده است تمام اعضاء دولت مثل بک اردوی قهار غالب فایح نسبت به آن شخص وارد میشوند، مأمور مالیه، مأمور داخله، مأمور نظمی، مأمور معارف و در بک دفعه مثل اردو وارد میشوند به این بدبختی که بک چیزی پیدا کرده است بک کوزه شکسته پیدا کرده است مدنها این شخص را به اداره مالیه و نظمی و امنیه میبرند و روزهای اول هم در روزنامه ها اطلاع میدهند که گنج پیدا شده است و سکه دقیانوس پیدا شده است و مقدارش مثلاً چند هزار تا است بعد کم کم کم میکنند در اول صد هزار تا است بعد میشود پنجاه هزار تا تا اینکه از بین برود و بگویند خیر هیچ چیز نبوده است. در همین مجلس آقای خطیبی از وزیر معارف سابق و وزارت مالیه سؤال کرد که این چیز هائی که در می آید وزارت معارف میبرد یا وزارت مالیه میبرد. بک کمیسیون در وزارت معارف است. بک کمیسیون در وزارت مالیه است و معلوم نیست که این کار مربوط به کجا است او هم گفت در اینجا است این بک موضوعی بود که راجع به حفريات در مجلس مذاکره شد و حالا آقای وزیر معارف بک لایحه به مجلس آورده است که میخواهند بک تقری را از برای اداره عتیقه جات و موزه ملی استخدام کنند بنده می خواهم وجدان و اطلاعات نمایندگان محترم را به

این موضوع جلب کنم که مقدمه این مسئله این است که دولت بک لایحه به مجلس تقدیم کند که شر مأمورین دولت را از سر مردمی که زیر گل می روند و بک چیزی بیرون می آورند رفع کند به بیند چه بلای ناگهانی بجان مردم است که اگر بک کسی رفت از زیر خاک بک چیزی بیرون آورد تکلیف این بیچاره چیست بک قانونی برای حفريات شما قبلاً به مجلس بیاورید که اگر بک کسی چیزی از زیر خاک بیرون آورد چه چیز آن مال اوست و چه چیزش مال دولت است و دولت چه باید به برد و در گمرک چکار باید بکنند مأمورین نسبت به این بیچاره بدبخت که پایش رفته نوی بک سوراخی و بک کوزه به پایش خورده است چه کار باید بکنند این بدبخت چه غلطی کرده است که گرفتار مأمورین دولت میشود؟! بک قانونی در مجلس بیاورید که تکلیف حفريات و آن چیز هائی که تحت الارض است و عنوان معدن ندارد چیست دولت از این چیز ها چه حقوقی باید بگیرد والا این ترتیب همان ترتیب دوره های سابق است و بک کسی که بک استکشافی کرده است خواب از چشم او میگردند تا اینکه بگوید چه چیز پیدا کرده ام حالا هم همان ترتیب باقی است پس اول بیائید بک قانونی برای این مسئله بیاورید و نا قانون عتیقات قانون استکشاف را در مجلس بیاورید این استخدام فائده ندارد بعد از آنکه آن قانون را آوردید آنوقت بگوئید میخواهیم بک عالمی را بیاوریم. جریات طبیعی و کار طبیعی این است که تکلیف مردم نسبت به استخراج حفريات معلوم شود و فهمیم که قانون مملکت نسبت به حفريات چه چیز است بعد بیائید بک مستشار با متخصص یا مدبر اداره استخدام کنید این اولاً عرض بنده حالا بگوئید که فلان کس رفته است پشت زنبون و میخواهد آثار سیروس را از بین برد والله من این را نمیگویم ولی میگویم این کار را بکنید و قانون را بیاورید و بعد از آنکه این کار را

گردد و ترتیب بدست آوردید آنوقت معلوم کنید که حفظ آثار بیروس و کورش را اگر در آمد بچه ترتیب نکنید، این نقطه نظر اول بنده است نقطه نظر دوم این است. آقای سمعی اظهار کردند که ملت فرانسه، دولت فرانسه يك مانی است که همیشه روابطشان با ماصمیهانه بوده است بنده هم عرض میکنم که همینطور است و غالب داناتان ما در آنجا تحصیل کرده اند و ما حقیقه نظر نیکی نسبت ملت فرانسه داریم و يك ملت آزادی هستند و حقیقه زحمت آزادی را اول آنها کشیده اند ولی بنده گول نمیخورم، آنچه داشتیم رفت و خودشان گفته بودند که دیگر چیزی نیست، اگر در جهانی دیگر باشد بنده نمیدانم ولی آنجاها نیکه آنها کار میکردند می گفتند دیگر چیزی نیست، بنده عرض میکنم تا اینکه تکلیف قاطعی نسبت به عتیقات و حفريات معلوم نشود تا اینکه معلوم نشود در اینکار چه استفاده برای مردم هست بهیچوقت نمیتوانم قائل بشوم که این شخص را استخدام کنیم و تحمیلی بر این ملت کنیم که سالی دوازده هزار تومان باین شخص بدهیم و مسلم است با این همه فرانسه دلت که داریم آنقدر مترجم کنترات میکنند و مخارج برای او معین میکنند که چه عرض کنم و يك مخارج زیادی برای مملکت درست میکنند، پس مخارج این متخصص را با این ترتیبات در نظر بگیرید و به بینید چه استفاده از این متخصص که میخواهیم استخدام بکنیم میبریم، البته مقصود استفاده اقتصادی است و فائده سیاسی آنرا در نظر ندارم زیرا آن دولتی که من بآن رأی میدهم این نظر را رعایت کرده است ولی استفاده اقتصادی آنرا هم معین کنید و يك قانون برای حفريات بیاورید که عتیقات و حفريات بچه ترتیب باید باشد و دولت باید بچه ترتیب بگیرد و از کجا باید بگیرد و حالا اینجا بنده عقیده ام را عرض میکنم، آقای رئیس الوزراء، آقای وزیر معارف بنده عقیده ام این است که ملت ایران را باید آزاد کنید

که هر چه میتواند بیرون بیاورند و در سرگمرک يك حقوقي قرار بدهید و چیزی میخواهید بگیرد آنجا بگیرد و هر چیزی را میخواهید خارج شود آنجا جلوگیری کنید و اینهمه فشار مردم وارد بیاورند که تا بروند يك زمینی را حفر کنند مأمور دولت فوراً بالای سرش باشد، این بود عقیده بنده.

نایب رئیس - آقای بامداد

بامداد - عرض کنم، انهام گنج و زحمتی که يك کوزه شکسته پیدا کرده وارد میشود چندین دفعه در مجلس مطرح شد و بنده هم عقیده دارم که دولت در این موضوع يك لایحه بیاورد و ترتیب این کار را معلوم کند ولی برای استحضار خاطر آقای آقا سید یعقوب عرض میکنم که این در نتیجه سوء اجرا است زیرا اصول عتیقات از مجلس گذشته است و جزء قوانین معارف است و خود وزارت معارف هم بعد از این قانون يك دائره عتیقاتی تأسیس کرده است و يك نظامنامه هم آنجا هست که هر کس بخواهد اجازه حفريات بگیرد بموجب آن نظامات و قوانین با او معامله میکنند و يك حق معینی هم میدهد و يك چیزهای معینش هم مال دولت است و يك چیزهایی هم مال خود او است ولی البته وقتی كه يك دهبواری خراب میشود یا يك زارعی چاهی حفر میکند یا يك زمینی را شیار می کند و بر میخورد به يك زمینی ای که همیشه در ایران سابقه داشته و بواسطه نا اهنی های سابق این چیزها در ایران زیاد است باید اسباب رحمت برای او فراهم نکند ولی میخواهیم به بینیم این اسباب زحمت را كه فراهم میکند؟ مأمورین فراهم میکنند و این نتیجه سوء اجرا است و بدیهی است که دولت باید این مسئله را در نظر بگیرد و رفع این بدبختی را از مردم بکند. اما قسمت اینکه فرمودند چه استفاده میکنند، از همین نقطه نظر است که بنده با این لایحه موافقت دارم چرا؟ برای اینکه يك اقدامی دولت در این باب کرده است و يك

امتیازی با ز جهل و نادانی ادوار سابقه با طمع ادوار سابقه استفاده کرده بودند و گرفته بودند از بین میبرد و این یکی از بدبختی های ما است و امتیاز بدون مدت و بدون حد خود بخود باید ملغی بشود (جمعی از نمایندگان - شده است) سابقه هم داشت بنده یادم است که در کابینه اول آقای وثوق الدوله این مسئله مذاکره شد که باید ملغی شود و الحمد لله ملغی هم شد و البته باید یکی از مفاخر شمرد هر کس اینکار را کرده است آن روزی هم که آقای رزیر معارف آمد و رسماً الغای این امتیاز را که حقیقه ملغی شده است اعلام کرد گفت که در ضمن عقد خارج لازم قرار داده اند که مدیر متخصصی برای عتیقات اگر خواستید بیاورید از ما بیاورید این جزو مذاکره رسمی بود اگر این مذاکره نبود بنده با اصل مطلب مخالفت میکردم یعنی میگفتم در این موقع که ما اینقدر احتیاجات مهم و اهم داریم علت ندارد که ما يك متخصص برای عتیقات مان بیاوریم. با این که کار خیلی لازمی است و حقیقه باید آثار و مفاخر تاریخی ما که در زیر خاک مدفون شده و در شرف انهدام است حفظ کنیم ولی کار های لازم تر از این هم داریم ولی چون عجالتاً دولت يك کار خوبی کرده است و ضمناً يك تعهدی کرده است كه يك متخصص برای اینکار از آن جا بیاورد. از این جهت ضروری ندارد که ما اینکار را نکنیم که عتیقات خودمان را بشناسیم فرض بفرمائید يك کسی مثل تاورنیه تخت جمشید را مینویسد که این يك آتشکده بوده است در صورتیکه بعد وقتی خطوط بهلوی و میخی آنجا را خواندند معلوم شد که اینطور نبوده است و قصر زرگی است از سلاطین ما و این روشن میکند تاریخ ما را با وقتی شوش را حفر میکنند معلوم میشود که تاریخ با عظمت ایران از هشت هزار سال قبل شروع میشود ولی اگر آن تعهد دولت نبود بنده عجالتاً با اصل این لایحه مخالفت میکردم ولی حالا چون دولت تعهدی کرده است و در مقابل کار خوبی

انجام داده است و آن امتیاز خلاف قانون ملغی شده باید موافقت کرد و امیدوارم آن قسمتهای ملحقش هم که اینجا مذاکره شد از قبیل مترجم و آرشیبوست و غیره آن ها را هم روی این تجربیات تلخ که داریم به بینند و يك طوری عمل کنند که باز آن قضاها پیش نیاید و با يك طرز آبرومندی پیش برود

نخبر - در تکمیل بیانات نماینده محترم آقای بامداد عرض میکنم که ایشان بيك موضوعی اشاره کردند که آن تعهد بود. عرض میکنم که دولت اینجا تعهد و الزامی ندارد فقط نظر باینکه دولت فرانسه يك مساعدتی با ما کرده است دولت ایران هم از این نقطه نظر خواسته است مساعدت بکند و از آنجا يك شخصی که در امر عتیقات تخصص داشته باشد برای مملکت مان استخدام کنند پس تمهیدی نبوده است و در آن قسمتی که آقای آقا سید یعقوب راجع بقانون فرمودند که باید قانونی بیاورند. این موضوع در کمیسیون مذاکره شد و نظر دولت و اعضای کمیسیون بر این بود که البته قانونی برای حفريات لازم است ولی باشد تا این متخصص بیاید و نظر او هم در این خصوص جلب شود و بيك قانونی راجع بحفريات با نظر او بمجلس تقدم شود. از این جهت کمیسیون با این نظریه موافقت کرد که پس از آمدن متخصص باشد بهتر است محض استحضار خاطر ایشان این را خواستم عرض کنم.

جمعی از نمایندگان مذاکرات کافی است

فیروز آبادی - اجازه می فرمائید؟ اجازه بنده مقدم است.

نایب رئیس - در کفایت مذاکرات می توانید بفرمائید.

فیروز آبادی - اولاً مطلب خیلی مهم است و وقتی درست حساب کنیم استخدام این شخص سالی بدست هزار تومان برای این مملکت تمام میشود پنجسال هم مدتش است. يك اداره هم باید برایش تأسیس شود.

نایب رئیس - - راجع بکفایت مذاکرات بفرمائید
فیروز آبادی - - بلی. فرمودند که ما تعهدات داریم.
ما با هیچ کس تعهد نداریم. اگرخواستیم کسی را بیاوریم
می آوریم نخواستیم نیاوریم. در هر حال چون مطلب مهم است
بنده مخالف هستم « کفایت مذاکرات و خوب است
اجازه داده شود بیشتر مذاکره شود تا عن بصیرة
وای داده شود.

نایب رئیس - آقای عرفی
عرفی - آقای فیروز آبادی تصدیق مفرمایند که
این مسئله انقدرها مهم نیست که مادوسه جلسه مجلس
را صرف کلیات این کار بکنیم این لایحه چندین ماده
دارد در هر ماده ایشان اعتراض دارند ممکن است بفرمایند
و این دیگر چیزی نیست که محتساج اینقدر صحبت و
حرف باشد و چیزی نیست که تصور می فرمایند پولی
از جیب فقرا در می آید. اینطور نیست آقای پولی
که از جیب کسی بیرون نمی آید برای مملکت هم
صرفه دارد.

جمعی از نمایندگان - رأی بگیریید.
نایب رئیس - عده برای رای کافی نیست
فیروز آبادی - بنده مخالفم را مسترد میدارم و در
ماده اول مذاکره می کنم
(در این موقع عده برای اخذ رای کافی شده)

نایب رئیس - رای میگیریم برای ورود در شورمواد
آقایانی که موافقت قیام فرمایند.
(اکثر برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود
(بشرح آتی قرائت شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد
که يك نفر متخصص فرانسوی که تخصص او را دولت
فرانسه تصدیق نماید برای مدیریت موزه و کتابخانه و
عقیقات از اول فروردین ۱۳۰۷ الی مدت پنجسال
استخدام نماید.

مقبول داشته و جدیت کرده تا اینکه باین نتیجه
رسیده است که این امتیاز را ملغی کند و دولت فرانسه
هم متوجه این امر شده است که يك امتیازی که مدتش
دائمی و شرطش هم انحصاری است این يك امتیاز حسابی
که مطابق « قواعد » امروزه بنده نیست بجهت اینکه يك
استدلالات عامی است که اثر تاریخی مخالفت با انحصار
دارد. بالاخره رضی شدند که این امتیاز را ملغی کنند
ولی ملغی کردن آن شروط باین شرط است که ما يك
نفر مستخدمه اعترافاً و برای همراهی و مساعدت بیکه حکومت
فرانسه در این موقع کرده است بفرمانت مخصوص برای اداره کردن
اینکار برای مدت پنجسال استخدام کنیم و این امتیاز
هم وقتی که آن متخصص را استخدام کردیم ملغی است
همین دقیقه که مجلس این قانون را تصویب بکند امتیاز
انحصاری فرانسه هم همان دقیقه ملغی میشود.

[همه هم نمایندگان]

جمعی از نمایندگان - ملغی شده است. این حرفها
یعنی چه !؟

وزیر معارف - و در واقع گذشته ایران باز گشت
میکند باین مملکت و همانوقت که این قضیه تصویب شد
آقایان حق دارند به بنده امر بفرمایند که بروم و يك
قانونی برای حرفت تنظیم کنم
مدرس - این خیلی بد حرفی بود آقای وزیر
خوب حرف نمیزند

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

مدرس - خیر کافی نیست. این حرفها ضرر دارد؟
نفرمودند نباید حرف زد کی امتیاز باقی است؟
وزیر مالیه - چرا

همه نمایندگان صدای زنك نایب رئیس
مدرس - بقی نیست آقای جان. چرا این جور حرف
میزنید کی تعهد کرده !؟

نایب رئیس - آقای بامداد
بامداد - اولاً اینکه آقای آقا سید یعقوب فرمودند

که چرا نمی گذارند نمایندگان دولت یعنی وزراء
حرف بزنند. بنده عقیده ام این است که اگر خود
و کلاً بطور موافق و مخالف صحبت کنند بهتر است.
ثانیاً اینکه آقای مدرس میفرمایند ملغی است ملغی
نیست اینها این جا نباید مورد بحث واقع شود. آقا شما
يك امتیازی داده بودید نفهمیده و ندانسته هر طوری
بوده این فرمان امتیاز را بدست دولتی داده بودند و حالا
آمده اند زحمت کشیده اند و گفته اند این باید
ملغی شود....

جمعی از نمایندگان - (بطور همه همه) اصلاً این موضوع
را نگوئید مربوط باین لایحه نیست.

بامداد - بلی. حالا که ملغی شده يك مستخدم هم
می آورند برای اینکه عقبه جانی که داریم حفظ کنند
ترتیب آنرا بدهد.

مدرس - آقایان بی تحقیق میگویند.
وزیر مالیه - شما بی تحقیق فرمایش میکنید
زعیم - در این موضوع بین دولت ایران و فرانسه
مکاتبه شده است.

وزیر مالیه - شما مکاتبه دولت را نخوانده اید چیز
عجیبی است !!

مدرس - کسی که بلد نیست در سیاست نباید صحبت
کند....

[صدای زنك ممتد نایب رئیس]

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی
فیروز آبادی - بنده اولاً عرض میکنم که با هر
امتیازی که بعقیده خود صلاح این مملکت باشد مخالفت
نمی کنم حتی با استخدام هم همینطور ولی این استخدام
را بنده صلاح نمیدانم بجهت اینکه دویت هزار تومان
بر بودجه این مملکت تحمیل میکند و نتیجه هم ما
نمی توانیم بگیریم و يك لوازماتی هم دارد که آنها بیشتر
خرج ایجاد می کنند. باین ملاحظه بنده معتقدم که
مردم را بهمین طریق آزاد بگذارند که هر کس میخواهد

حفر نکند بکند و مال خودش باشد و این مخارج را هم تحمیل بر مملکت نکنند و اگر هم میخواهند تشویق کنند آن هم بجای خودش يك زمینانی دارد راجع بآن در عتیقه تاریخی هم يك قانونی تهیه کنند و مجلس شورای ملی تصویب کند و يك امتیاز قانونی صحیحی بیک کسی بدهند. بنا بر این بهتر است که ما دیگر دوست هزار تومان باین مملکت تحمیل نکنیم خدا شاهد است از همین نقطه نظر بنده مخالف هستم و این خرج را زائد می دانم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
نایب رئیس - پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو (ان قسم قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم مدت در ماده اول سه سال بشود.

ارباب کیخسرو - بنده این پیشنهادی را که کرده برای این بود که عراضی داشتم عرض کنم چون در ماده اول فرصت نشد. مقصود بنده مخصوصاً این مدت نیست این جا خیلی تعجب کردم که آقای نامداد چیزهای غیر رسمی را میخواهند رسمی بکنند. ناورینه را می خواهند این جا رسمی کنند ناورینه از این مزخرفات خیلی گفته است و هیچکدام هم ارجح باین نیست و قابل اعتنائیست. عرض میشود بنده فقط این جا از دولت خواستم سؤال کنم که راجع باین فرمایشاتی که فرمودند آیا اسنادی برای پیشرفت این مقصود تحصیل کرده اند و در دست دارند یا بعد چهار يك اشکالاتی خواهند شد؟ ثانیاً آقای وزیر معارف اظهاراتی در این جا کردند که شاید بنده درست ملتفت نشده این جا يك امری را موکول بیک امر دیگری کردند مدت را هم این جا پنجسال قرار داده اند خواستم به بینم که آیا باین پنجسال عمل تمام میشود یا مدت دیگری هم ادامه خواهد داشت؟

نایب رئیس - آقای باسائی

باسائی - مذاکراتی که بعضی از آقایان فرمودند و جوانی که آقای وزیر معارف فرمودند و دفاع کردند بیشترش همانطور که آقایان تذکر دادند خارج از موضوع بود. بالاخره دولت ایران يك متخصص می خواهد برای عتیقات و موزه استخدام کند از فرانسه مباحثات غیر رسمی هم لزومی ندارد اگر يك اطلاعات خارجی هم داشته باشند موضوعی ندارد که این جا مذاکره بشود. اگر در نظر آقایان باشد راجع بحفریات وزیر وقت آمد اینجا و رسماً اظهار کرد (اظهارات وزیر معارف مسؤل هم در پشت این تریبون برای ما سندیت دارد) دیگر تمدید مذاکره حالا موردی ندارد و آقای ارباب هم نظرشان سه سال و پنجسال نبود.

ارباب - خیر.
باسائی - اینکه فرمودند آنها بعد از پنجسال دولت ایران يك التزامی دارد که کمترت را تجدید بکنند بنده تصور نمیکنم الزامی داشته باشیم باینکه تجدید کنیم و این قید را این جا بکنیم خود دولت بعد اگر دند لازم است تجدید میکند اگر نخواست نمی کند و یا ممکن است از اتباع دولت آلمان بدولت دیگر استخدام می کند ولی در هر حال الزامی ندارد.
ارباب کیخسرو - مقصود بنده هم همین بود که الزامی نباشد اگر الزامی نیست بنده هم این جا معتقد سه سال نستم و پس میگیرم.
نایب رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری.

[شرح آتی قرائت شد]
پیشنهاد می کنم در ماده اول بجای از اول فروردین ۱۳۰۷ از اول خرداد ۱۳۰۷ نوشته شود
حاج آقا رضا رفیع - فرق نمی کند.
دکتر طاهری - چرا فرق نمی کند توضیح این مسئله معلوم است زیرا حالا ماه اردی بهشت است مقداری هم ازش گذشته و ما که حالا این را تصویب کنیم تا اول خرداد کارش درست میشود و مشغول

میشوند به تهیه کمترت از این جهت پیشنهاد کردم از اول خرداد باشد.
مخبر - نظر آقای دکتر طاهری تصور میکنم نامین میشود برای اینکه اعضای کمترت و اعتباراتی که در بودجه منظور میشود همیشه يك ساله است و البته این متخصص را از تاریخی که دولت بموجب قانون مصوب کمترت می کند و از تاریخی که بایران وارد میشود باو حقوق میدهند در این صورت بنده تصور می کنم که احتیاجی نباشد باینکه این قید بشود خود دولت در بودجه اس این قید را خواهد کرد

نایب رئیس - رأی میگیریم باین پیشنهاد آقایانیکه موافقتند قیام فرمایند
[دو سه نفر برخاستند]
نایب رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای شیروانی (اینقسم قرائت شد)

پیشنهاد میشود در ماده اول نوشته شود از تاریخ مبادله کمترت.
شیروانی - عرض کنم که گمان نمی کنم این امر اشکالی داشته باشد بالاخره مدت باید معلوم باشد که از چه تاریخی است و از کی باید باو حقوق داد از این جهت بنده پیشنهاد کردم که از تاریخ مبادله کمترت نوشته شود.

مخبر - این صحیح است بنده قبول میکنم
عراقی - این تاریخ مبهم است معلوم نیست از چه تاریخی است باز از اول فروردین معلوم بود

مخبر - عرض کنم که آقایان توجه فرمایند در سال حقوق تمام مستخدمین در بودجه مصرح است حقوق این مستخدم هم البته در جزو بودجه سالیانه منظور میشود و البته از تاریخی که این شخص کمترتس مبادله میشود و استخدام میشود و قبول میکنند از آن تاریخ حقوق باو میدهم. این اعتبار را در يك سال جزو بودجه منظور می کنیم بعد از تاریخ مبادله کمترت که البته

جلب میکنم و توجه میدهم راجع بمبادله کتبرات که عمل این طور نیست وقتی که استخدام يك متخصص تصویب شد از تاریخ معینی یعنی از همان روز حقوق بآن شخص داده نمیشود وقتی مستخدم کتبراتی حقوق داده میشود که وارد ایران میشود و مشغول کار میشود. مثلاً اگر از اول فروردین ۱۳۰۷ مطابق این قانون استخدام شود و بعد از ۶ ماه وارد شود ممکن نیست وزارت مالیه دیناری بآن شخص پردازد بلکه از روزی که وارد ایران شده و شروع بکار کرده حقوق باو میدهد املاوه توجه آقایان را جلب میکنم که اگر ما میتوانستیم و ممکن بود سه ماه جلوتر از فروردین مینوشتیم برای اینکه پنجسال زودتر تمام شود بهتر بود این ملاحظه بنده پیشنهاد کردم که ماده اول همانطوری که کمپیوت خبر داده بود رأی گرفته شود

نایب رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ضیاء آقایان موافقین قیام فرمایند

[دو سه نفر قیام نمودند]

نایب رئیس - تصویب نشد. رأی میگیریم بماده اول یا اصلاحی که شد آقایان که موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد ماده دوم...

جمعی از نمایندگان - نفس

نایب رئیس - مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله یکساعت مجدداً تشکیل گردید)

نایب رئیس - ماده دوم قرائت میشود

(اینقسم قرائت شد)

ماده دوم - حقوق متخصص مزبور سالی دوازده هزار تومان است که باقسط ماهیانه بمشار الیه تأدیه خواهد شد.

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - این حقوقی که معین کرده اند بعد از آمدن داده میشود یا از وقت کتبرات بنده عقیده ام این است که از موقع اشتغال باو حقوق بدهند چرا؟ چون ماده دیگری است که مخارج مسافرت هم باو داده میشود و بدیهی است بعد از ورود و از روز اشتغال بخدمت باید باو حقوق داده شود

نایب رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم که چون در این مسائل خیلی بحث میشود بنده نظر آقا را جلب می کنم شاید برای مجموع این کار يك كلی بشود مسئله قرارداد و کتبرات و مبادله و اینها يك چیز هائی است که بسلیقه طرفین تنظیم میشود و این مسئله را تقریباً تمام دنیا تصدیق کرده اند که دولت ها قضائاتی دارند که شاید قابل نقل و کفایت هم نباشد بعضی مواقع بیک مناسبی يك قضائاتی را در خارج حل می کنند و می آورند بعرض مجلس مبرسانند آنوقت اگر از روی سلیقه و طرز فکر و خیال اشخاص بخواهند آن را حل کنند نمیشود خوب بنده که يك نفر ایرانی هستم عقیده دارم که اصلاً رایگان باشد و هیچ حقوق ندهیم چه عیدی دارد؟ یا دیگری عقیده دارد بجای دوازده هزار تومان دوازده تومان باشد این البته خیلی اسباب خوشوقتی میشد دولت هم البته این حس را دارد ولی خوب او قبول نمی کند و آن نظری که اول بوده است آن نظر آن لحاظ از بین میرود. از این جهت حرف زدن در قضایای کتبرات و اینها خوب نیست. برای این که يك طرفی که نیست راجع بخودمان هم که نیست دوطرفی است و خوب است که آقا هم موافقت فرمایند. و باید بطرف مقصود رفت. این قضیه قبول شده است و متضمن يك فوائد عظیمی است که مملکت باید بطرف او برود

نایب رئیس آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده عرض میکنم که دوازده

هزار تومان زیاد است و صلاح نمیدانم باین شخص داده شود. آقا میفرمایند که او قبول نکرده است پس معلوم میشود که شخص را هم معین کرده اند و با او قرار دادی گذاشته اند و معلوم میشود که این شخص منحصر است و کمتر از این را قبول نکرده است. اینطور میشود دیگر. در هر حال بنده مخالف هستم مملکتی که وزیر آن هفتصد و پنجاه تومان موجب میگیرد در صورتی که دویست و پنجاه تومان آن هم زیادی است آنوقت متخصص میخواهند برای يك کاری بیاورند و ماهی هزار تومان باو مواجب بدهند این یعنی چه؟ این خیلی زیاد است. باین نظر بنده مخالف هستم و برای مراعات حال مملکت باید این را تقلیل بدهند و همینطور هم در قرار داد های با دیگران این ملاحظه را بکنند.

نایب رئیس - آقای بامداد

بامداد - محض تذکر دفاعی که آقای دادگر فرمودند عرض میکنم که این يك معامله است و يك قراردادی است که طرفین باید قبول بکنند و بالاخره يك چیزی را هم باید عرض کنم که این مسئله مسئله علم است و تخصص و مقام عالی چه باید کرد متخصصی که ما برای صحیه فردا میخواهیم بیاوریم همین مبلغ را میگیرد متخصص دیگری که بیاوریم همین قدر میگیرد خوب چه باید کرد؟ این تخصص است و علم و مقام مهم چه باید کرد؟ انشاء الله وقتی که اشخاص از خودمان پیدا کردیم و مستغنی شدیم آنوقت ولی عجاله تشخیص داده شده است و ما هم احتیاج داریم و خوب است موافقت فرمایند

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

نایب رئیس - رأی میگیریم بماده دوم آقایان موافقین قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده سوم

(این قسم قرائت شد)

ماده سوم - در موقع عزیمت بایران متخصص مذکور مبلغ چهار صد تومان خرج سفر داده می شود و هنگام ختم قرار داد نیز در صورت عدم تجدید کتبرات معادل مبلغ مزبور برای مراجعت بمشار الیه نیز پرداخت خواهد شد چنانچه متخصص ساق الذکر کتبرات خود را شخصاً فسخ نماید حق اخذ مخارج معاودت را نخواهد داشت.

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - يك مسئله را آقای دادگر بیان فرمودند چون غالباً نمی خواهم در کلمات ایشان بنده ابراز کنم عرضی نمی کنم لیکن اگر خودشان توجه میفرمودند بنظر بنده این فرمایش شان از فلسفه دور بود. لواطی را که دولت می آورد ما نباید حرف بزنیم چون بین خودشان تمام کرده اند؟ این که معنی ندارد. بنده عقیده خودم را عرض میکنم چرا آورده اند. آورده اند که ما شور کنیم و هر نظری که داریم بگوئیم و الا ما بین خود شان تمام کرده اند خوب بروند و بکنند ما که کاری نداریم با آنها؟! ...

ما بین خودشان دو تقری تمام کردن فایده ندارد. بنده نمیگویم دولت بر خلاف منافع مملکت یا بر خلاف منافع ما کار میکند ولی مسئله شوروی است و باید در قضایا مشورت بشود. در اینجا وقتیکه ماهی هزار تومان برای این شخص معین شده است دیگر نباید اضافه داد بنده عقیده ام این است که همیشه بقدری که میتوانیم باید جلو بیری کنیم از مخارج فوق العاده ولی یکشاهی صد دینار هم باشد این عقیده بنده است و محال است دست از این عقیده ام بردارم. گذشته از این ما باز هم متخصص از فرانسه و آلمان آورده ایم و برای خرج سفر آنها صد تومان داده ایم علت اینکه اینجا زیاد کرده اند و چهار صد تومان نوشته اند چیست؟

نایب رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم که بنده خواستم توجه بدهم

آقای آقا سید یعقوب را قضایا در صورت دارد يك قضایائی است بطور اطلاق است و شخص اختیار دارد. فرضاً بنده برای خودم بملکیت خودم هر چه صلاح میدانم میگویم و يك قضایائی است که بین انذبی است مثل اینکه يك شخصی را میخواهند استخدام کنند باید کاملاً دقت شود و طرفین راضی شوند. يك قضیه را خواستم عرض بکنم و مخصوصاً دم میخواستم آقای آقا سید یعقوب به این عرض اخیر بنده خوب توجه فرمایند. ما بین ملی که بد ماها نظر سوء ندارند و نظرشان این است که کارها را با اصول ملیت ما توفیق دهند و با ما ممانعت نمایند و هیچ نظر ندارند که ما را اغفال کنند... بعلاوه برای این کار یک نفر شخص آبرو مندی استخدام میشود خوب است آقا هم موافقت فرمایند و بقول خودشان این اندازه مته نگذارند

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 نایب رئیس - رأی گرفته میشود به مصاده سوم.
 آقایانیکه موافقت قیام فرمایند.
 (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده چهارم
 (مضمون ذیل خوانده شد)
 متخصص مذکور سالی یکماه حق مرخصی با استفاده از حقوق خواهد داشت

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب در اینجا برای تذکره اعضا کمیسیون بودجه جدید عرض میکنم بنده سوء ظن ندارم و میدانم این متخصص عالی مقام است و دولت هم کاملاً دقت دارد ولی خواستم این را عرض کنم که آقای وزیر مالیه هم موافقت فرمایند که این سالی يك ماه مرخصی را این شخص نباید جمع کند و در آخر مدت کنترالتش يك مرتبه بخواند پنج ماه استفاده کند در هر سال از یکماه مرخصی خودش استفاده کنند و اگر در همان سال استفاده نکرد دیگر نمیتواند جمع

کند و این مسئله سابقه هم دارد خوب است آقایان هم موافقت فرمایند که در همان سال از یکماه مرخصی خودش استفاده نماید
 وزیر مالیه - بنده خواستم این مسئله را تذکر بدهم خدمت آقا که علت اینکه این مطلب ایجاد شده است و اینقسم اجازه داده شده است برای عدم مسافت است. یکماه در يك سال کافی نیست برای کسیکه میخواهد برود فرانسه زیرا باید هشت روز ده روز در راه باشد برای رفتن و هشت روز برای برگشتن آنوقت بخواند هشت روز یا ده روز در آنجا اقامت کند کافی نیست باینجهت مجوز شد ولی بنده معتقدم برای کنترالتی طولانی از قبیل پنج سال يك حدی بزي جمع کردن مدت مرخصی مثلاً سه ماه معین شود و با سه ماه بنده موافقم و اگر یکی از آقایان سه ماه را پیشنهاد کنند بنده هم موافقت میکنم

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 نایب رئیس - پیشنهاد آقای دکتر طاهری
 (شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم آخر ماده اضافه شود ولی از جمع مرخصیها بیش از سه ماه نمیتواند استفاده کند
 نایب رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - این پیشنهاد توضیح زیادی ندارد همانطور که آقای وزیر مالیه هم اظهار فرمودند اگر چنانچه از جمع مرخصیها بخواند استفاده کند تقریباً نصف سال را باید مرخصی برود و از آنطرف هم سالی یکماه را نمیتواند استفاده کند از این جهت بنده پیشنهاد کردم که اگر بخواند سه ماه راجع کند و استفاده نماید حق داشته باشد ولی بیش از سه ماه حق نداشته باشد
 مخبر - این پیشنهاد را بنده از طرف کمیسیون قبول میکنم ولی اجازه بدهند اصلاحی در عبارت بشود

وزیر مالیه - پیشنهاد آقای شیروانی هم خوانده شود.

(مضمون آتی قرائت شد)

پیشنهاد میشود در آخر ماده چهارم اضافه شود ولی بیشتر از سه ماه حق ندارد از مرخصی خود جمعاً استفاده نماید.

وزیر مالیه - این خوب است.
 مخبر - بنده هم قبول میکنم
 نایب رئیس - رأی میگیریم به ماده چهارم با این اصلاح آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اغلب برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده پنجم.
 مخبر - اجازه فرمائید. بجای ماده پنجم يك ماده از طرف کمیسیون پیشنهاد شده قرائت شود و تکلیفش معلوم شود بعد ماده پنجم ماده ششم خواهد شد
 (شرح ذیل خوانده شد)

ماده پنجم - دولت مکلف است برای تنظیم امور حرفیات قانونی تهیه و برای تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم نماید

نایب رئیس - مخالفی نیست؟
 شیروانی - بنده مخالفم.
 نایب رئیس - فرمائید.

شیروانی - عرض کنم بنده تصور میکنم این عبارت کافی نیست بعلاوه باید اسمی از نظامنامه برده شود. يك ماده الحاقیه بنده پیشنهاد کرده ام بعد شنیدم آقای تقی زاده و آقای آقا سید یعقوب هم هر کدام يك ماده الحاقیه پیشنهاد کرده اند اگر اجازه فرمائید برای اینکه آن مواد الحاقیه هم بعد مطرح نشود که وقت زیاد صرف شود آن مواد الحاقیه بجای پیشنهاد در ماده پنجم قرائت شود آقای مخبر و هیئت محترم دولت با یکی از آن ها موافقت نمایند که مقصود به عمل بیاید

وزیر مالیه - بسیار خوب است
 نایب رئیس - ماده الحاقیه پیشنهادی آقای تقی زاده
 (ابتطور خوانده شد)

دولت مکلف است نظامنامه برای حرفیات و امور مربوطه به تحقیقات تهیه نموده به مجلس شورای ملی تقدیم نماید و اینگونه نظامنامه ها همه وقت باید بتصویب مجلس برسد

وزیر مالیه - بقیه را هم بخوانند
 نایب رئیس - پیشنهاد آقای شیروانی
 (بشرح ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه - کلیه اتباع ایران برای حفر اراضی بدون صاحب آزاد هستند و دولت مکلف است قانون مخصوصی راجع به حرفیات عتیقه جات تقدیم مجلس نماید
 نایب رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(مضمون ذیل خوانده شد)
 ماده الحاقیه - این متخصص مکلف است که کاملاً در صدد کشف عتیقه جات بوده باشد و نتیجه عملیات خود را هر سه ماه یکمرتبه بتوسط دو روزنامه رسمی اعلان نماید

نایب رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب
 (بترتیب ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه - کلیه اشیاء تحت الارضی که به نفع اتباع داخله پیدا میشود و با استخراج خواهد شد آزاد است و مأمورین دولت حق تعرض به هیچ عنوانی ندارند تا اینکه لایحه قانونی راجع به اشیاء تحت الارضی از مجلس بگذرد

نایب رئیس - آقای تقی زاده

تقی زاده - اینجا دو مطلب هست. پیشنهاد بعضی از آقایان متضمن یکی از آنها است و نکته دیگرش شاید فوت شود اینکه میگوید دولت مکلف است قانونی برای عتیقیات و حرفیات بمجلس بیاورد اولاً تنها مقصود این نیست که دولت يك قانون بیاورد بلکه مقصود این است نظامنامه هائی که برای اینکار نوشته میشود و به اسم نظامنامه بخوانند آنرا قانون کنند آنها بمجلس بیاید. چون در ملکیت ما نظامنامه دارد از قانون

جدا میشود گر چه نمیشود کاملاً این ادعا را کرد. ما نظامنامه انتخابات داریم. نظامنامه داخلی مجلس داریم قانون اساسی هم اسمش نظامنامه اساسی است و در این موقع شاید بعضی نظامنامه‌ها برای حفريات و عتیقیات ترتیب دهند و تصویب مجلس رسد و این بنظر بنده خطا است. اینجا مطلب دو تا است. بعضی از آقایان پیشنهاد کرده اند يك قانونی برای اینکار بیاورند که مرده آسوده شوند و متعرض اشخاص نشوند. دوام این است که هر نوع چیزی که مربوط بین امر است از نظامنامه و غیره باید بمجلس بیاید. ممکن است دولت يك قانونی بیاورد بعنوان قانون حفريات و عتیقه جات و منضم بعضی از مطالب باشد و بعضی مطالب کنار ماند و آنها که کنار ماند جزو نظامنامه بشود. برای این کاملاً توضیح میدهم مطلب را که چیزی مجهول نباشد و حالا مجبورم آن چیزی را که چندان میل نداشتم بگویم. عرض کنم در قرار نامه که در بیست و پنجم مهر ماه گذشته دولت ایران بابت دولت فرانسه منعقد گردیده است بعضی چیزها را راجع کرده است به نظامنامه و البته ما میل نداریم يك طور هائی بشود که ترتیب قدیم همانطور که بوده جاری بشود بلکه میخواهیم تحت ترتیب و تنظیم جدید بیاید بنا برین برای همین چیزیکه برای این کار مقرر میشود اگر اسمش باید نظامنامه باشد باید بتصویب مجلس باشد این است که پیشنهاد بنده متضمن دو نکته است و مخصوصاً قید شده است که دولت باید نظامنامه هائی که برای امور حفريات ترتیب میدهد به مجلس شورای ملی بیاورد و همینطور کلیه چیزهاییکه مربوط به این کار است باید پیشنهاد به مجلس بشود و قبلاً هم با آقایان مذاکره کردم موافق بودند و با خود آقای وزیر هم مذاکره کردم ایشانهم موافق بودند.

وزیر مالیه - عرض کنم با پیشنهاد آقای تقی زاده اصولاً ما موافقیم و اگر در آن پیشنهادی که آقای مخبر با موافقت دولت دادند اسمی از قانون برده شده

برای این بوده است که نظامنامه دو قسم است يك نظامنامه هائی است که برای اجرای يك قوانینی در وزارتخانهها نوشته میشود و خود آن قانون در حین تصویب شدن مقرر میکند چون تمام جزئیات راجع به يك مطلبی را مثل حفريات نمیشود در قانون گذاشت. ولی يك نظامنامه هائی هست که البته آقای تقی زاده هم نظرشان به آنهاست که چون قانونی برای آن کار نیست مقررات قانونی در آن نظامنامهها معین شده است چنانچه ملاحظه میفرمائید الان کلیه معاملاتی که در این باب میشود از روی يك نظامنامه هائی است برای اینکه قانونی تا بحال برای این کار نگذاشته است و يك نظامنامه و مقرراتی برای این کار در ضمن امور اداری درست شده که آن مقررات اجرا میشود. ما که گفتیم قانون حفريات باید بمجلس بیاید طبعاً تمام آن نظامنامهها بموجب آن قانون از بین میرود و فقط آن قانون پیش بینی خواهد کرد که اگر لازم باشد وزارتخانه يك نظامنامه هائی برای اجرای قانون بنویسد. حالا اگر نخواهیم اینجا پیشنهاد آقای تقی زاده را بنویسیم که هر نظامنامه که راجع با امور حفريات است باید بتصویب مجلس برسد آنوقت خودمان را مقید کرده ایم که فردا در قانون حفريات نتوانیم بنویسیم نظامنامه اجرای این قانون را خود دولت بنویسد چنانچه این کار را هر روز نسبت بقوانین میکنیم و اگر حالا هم آقای تقی زاده موافقت کنند که در همان پیشنهاد آقای مخبر اضافه شود نظامنامه های اساسی نظرشان نامین میشود. اگر هم يك نظامنامه هائی سابقاً در جریان بوده است و بتصویب رسیده است و صورت قانونی داشته است برای این بوده است که قانونی برای آن نبوده است ولی در هر موقعی که مجلس قانونی تصویب میکند آن نظامنامه ها از بین میرود. در هر حال برای اینکه نظر آفات تأمین شود در همان پیشنهاد آقای مخبر ممکن است نوشته شود قانون و نظامنامه های اساسی

تقی زاده - این را قبول میکنم

وزیر مالیه - این توضیحاتی بود که نسبت به پیشنهاد آقای تقی زاده دادم ولی چون آقایان دیگر هم پیشنهاد هائی دارند که میخواهند توضیح بدهند اثر اشکال نظامنامه ندارد ممکن است در آن پیشنهادها هم توضیحات داده شود و جواب بدهیم که شاید همه آقایان در یکی از این پیشنهادها موافق نظر حاصل کنند و يك رای گرفته شود که قاطع باشد.

نایب رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - اساساً این نکته باید محرز شود که موزه در حقیقت يك نکته است که مرکز تجمع اشیاء تاریخی است و يك جنبه بین المللی دارد. بدیهی است يك ملتی که يك موزه عالی خوب داشته باشد البته آن موزه معروف و شهرتیش بنام خود آن ملت است ولی چیزهاییکه از آثار ملل دیگر در آنجا تجمع پیدا می کنند آنها بنام همان ملت است و همان تاریخی را که يك ملتی میخواهد از آن استفاده کند ولو اینکه اشیاء آنها در موزه های دیگر هم هست باز همان استفاده را میکنند که البته وقتی در موزه های اروپا میروید در شعبه شرق مخصوصاً در قسمت ایران به خط جلی نوشته است آثار تاریخی ایران. و آثار تاریخی ما را تمام دنیا می آیند در موزه های دیگران تماشا میکنند و این آثار تاریخی در همه جا هست. مثلاً شاید آثار و خطوط نایبالت در موزه های لندن بیشتر از خود فرانسه باشد و فرانسه ها هم هیچ دلسوزی ندارند و خیلی هم راضی هستند که آثار نایبالتون که يك مرد تاریخی فرانسه است در سایر نقاط دنیا به معرض نمایش عامه گذاشته میشود. اگر راجع به اشیاء عتیقه لازم میشود يك قوانین با يك نظاماتی وضع شود برای تنظیم درجه بندی و طبقه بندی بین اشیاء است و مخصوصاً برای اشیائی است که باید در موزه های مملکتی باشد و از آنجا خارج نشود و الا سایر اشیاء که در دنیا هست و جنبه عتیقه دارد و آنتیک

است و بعنوان آنتیک جمع آوری میشود آنها يك چیزهای آزادی است در تمام روی زمین. این مسئله را برای آن قسمت اول پیشنهاد خودم عرض کرده حالا بر میگردد چون تا امروز يك ترتیب قانونی و مرتبی برای آثار تاریخی و اشیاء عتیقه و حفريات در ایران نبوده است و يك کار هائی غیر قانونی هم میشده است اگر امروز که ما میخواهیم وارد این مرحله مهم بشویم بخواهیم بگذاریم آن عملیات باقی باشد علاوه بر اینکه آن استفاده های تاریخی را نمیتوانیم بکنیم آن صدمات و آفات تضییقاتی هم که سابقاً برای آن کسی که گنج پیدا می کرد بود حالا هم باقی میباشد. آقایان مسبق هستند که اگر يك بد بخت بیچاره در این مملکت يك کوزه شکسته توی خانه خودش وقتی که میخواسته است فرضاً حوض بکند پیدا می کرده است آبرو و هستی و همه چیزش بواسطه آن کوزه شکسته از بین میرود و حقیقتاً بقدری دچار پیدا می کرده است آبرو و هستی و همه چیزش بواسطه آن کوزه شکسته از بین میرود و حقیقتاً بقدری دچار این ادارات میشود که نکلی مابوس میشود که عقب چنین کار هائی برود. غالباً اشخاصی آمده اند پیش ما که فرضاً بکوفت در همدان تیشه اش خورده است بگوشه يك کوهی و چهار تا اشرفی پیدا کرده است این بیچاره بیست سال بازده سال توی ادارات دولتی بوده است امروز اتفاقاً با آقای وزیر معارف مذاکره می کردم که يك قالی کهنه از بین رفته که میخواهند از روی زمین جمعش کنند باید با جاروب جمع کرد و فقط از نقطه نظر عتیقی خریدار میشود فلان تاجر ایرانی هم میرود از این خانه و آن خانه يك قالی پیدا میکند و بالاخره در نتیجه این عمل دارائیش از بین میرود. فلان شخص که این قالی کهنه پاره را میخرد برای این است که فرضاً پدر زمان تیموری ها بافته شده و میخواهند در فلان موزه بگذارند هستی این شخص دارد روی این قالی میرود. این عملها باید متروک شود. قالی کهنه اشیاء عتیقه کوزه های زیر خاکی و بالاخره آن چیز

هائی که جنبه دولتی ندارد در این مملکت باید عموماً آزاد باشد و بالاخره اینها یکی از ثروت های ملی مملکت ما است تا کی باید زیر خاک نهاد؟ بنده اگر يك تپه فرساده اصفهان سراغ داشته باشم از ترس معارف و گمراهی نزدیک و بیرون ولی وقتی بدانم کبر نیستم و میتوانم از آن اشیاء زیرخاکی استفاده کنم بیروم و آنها را استخراج میکنم و همان طور که عرض کردم چون این قبیل اشیاء جنبه بین المللی دارد از دست ما می رود و يك پولی هم وارد مملکت ما میشود و هیچ مانعی هم ندارد که سرمایه های زیادی از خارجه مملکت ما وارد شود و اشیاء تاریخی ما هم مانند مثلاً در گمرک يك نظامنامه هائی است که يك روز هم باید آنها از بین برود. ما اینکه از ریسبان سیاه و سفید میترسیم برای این نظامنامه هائی است که بر خلاف مشروطیت در مملکت ما ایجاد میشود. در گمرک قرار نگذارند که هر مالی را هر کسی بعنوان عتیقه گری گرفت صد سی به آن بدهند هر چیز تازه هم میخواهند خارج کنند عتیقه میشود برای اینکه گمرکچی میخواهد صدی سی بگیرد و جلو تجارت مردم را بگیرند در هر حال بنده پیشنهاد کردم که حفريات برای هر فرد ایرانی آزاد باشد و دولت برای کلاسه کردن و ترتیب دادن يك چیزهائی که جنبه دولتی دارد قوانین با نظامنامه هائی بخواهد تدوین کند بنده هم موافق هستم و باید آنها را رعایت شود ولی تا وقتی که قانونی از طرف دولت به مجلس نیامده و تصویب نشده است باید این نظامنامه هائی که در گمرک هست و این قسم پول گرفتن ها از مردم بکلی از بین برود. وزیر مالیه - عرض کنم این اظهاری را که آقای شیروانی فرمودند راجع به آزاد بودن صدور يك قسمت از عتیقات و اشکال تراشی نکردن برای مردم این کاملاً صحیح است و دولت هم کاملاً با این نظر موافق است و مخصوصاً اینکه در اینجا ذکر شد که باید قانون عتیقات بمجلس نیاید برای این بود که به يك ترتیب خوبی این قضایا حل شود بنده میخواهم يك توضیحی بدهم که سوء

نفاذ در مذاکرات نشود حفريات يك تفوتی دارد با آنتیک و قالی کهنه یا قلنسوار کهنه. اینکه گفته میشود حفريات آزاد باشد که مردم هر کجا میخواهند این کار را بکنند مقصود آنرا تأمین نمیکند بلکه ضرر هم میزند حفريات يك چیزی است علمی و باید بر طبق يك اصولی و يك قواعد و ترتیب علمی عمل بشود و اگر اینطور نباشد آن ذخائر تحت الارضی را ضایع می کنند این است که باید در قانونی که برای حفريات گذاشته میشود پیش بینی شود که هر کس که میخواهد برود حفر کند آزاد باشد مشروط بر اینکه يك مقرراتی را رعایت کند و آن وقت آن مقررات باید معین کنند که در حفريات باید چه قسم عمل کنند و الا میروند برای يك نیله شکسته و يك کوزه شکسته کارهای عجیب و غریب میکنند بنده اینجا میخواهم بطور حکایت يك چیزی را برای شما نقل کنم که بی مزه هم نیست چند روز قبل بنده در مسجد سلیمان بودم رفتم آثار قدیم مسجد سلیمان را به سیم در ضمن اینکه آنجا را تماشا میکردم دیدم يك لری بختیاری يك بیلی دستش گرفته و دارد آنجا را میکند گفتم چه میکنی گفت من دیشب حضرت را خواب دیدم حضرت به من گفته است که امروز بیام دور اینجا را دیوار بکشم و مسجد درست کنم گفتم خوب این مطلبی را که اظهار میکنی محتاج به کردن و زیر زمین رفتن نیست. اگر مقصود تو دیوار کشیدن است چرا میکنی اگر چیزهای دیگر هم بتوفر آمده اند که چند ذرع هم اینجا را بکنی آن حرف دیگری است بعلاوه آن حضرت چه کسی بوده است؟ یکی از خان های بختیاری بوده است یا يك کسی دیگر مثل من بوده است؟ خلاصه يك بحث کلی آنجا با آن رفیقان کردم و بالاخره بعد هم ممنوعش کردم. آنجا یکی از قسمت های آثار تاریخی این مملکت است بنی خود که نباید هر کس يك بیلی دست بگیرد برود آنجا و بگوید میخواهم زمین را بکنم و دیوار بکشم. تمام

آن ذخایر را که ما به آن علاقه مند هستیم و این قدر برای آنها ابراز حرارت میکنیم دارد از بین میرود به این ملاحظه تقاضا دارم اساساً در موقع قانون کثرت این متخصص این قبیل مسائل مورد مذاکره نشود. اگر با نظر آقای تقی زاده و بعضی آقایان دیگر موافقت کردیم نسبت به قسمت نظامنامه های اساسی و قانونی که باید بتصویب مجلس برسد در اینجا ذکر شود برای این بود که اگر يك نکات دیگری هم در این ضمن لازم باشد در اینجا رعایت شود. بنده عرض میکنم که تمام این نظامات و تمام این نظرها در موقع قانون نویسی با احتیاط و دقتهای کامل و با مراجعه به اشخاص متخصص انجام خواهد یافت. راجع به مردم هم بنده کاملاً موافقم و آقای وزیر معارف هم از بنده و همه آقایان خیلی موافقتند برای اینکه چندین جلسه قبل از اینکه وزیر معارف بشوند و بعد از آن با همه ما ها دعوی میکردند که چرا يك کسی که يك دفاینه پیدا کرد باید دولت مزاحم او بشود و باید دولت مساعدت کند با او. مقصود این است که ما با تمام این قضایا موافق هستیم و لکن تصدیق می فرمائید که موافقت ما در این قانون بهمان اندازه باید باشد که برای این موقع لازم است و آن هم همان قسمتی است که قوانین و نظامنامه های اساسی باید بتصویب مجلس برسد ولی این قضایا را باید در آن قانون و نظامنامه ها در نظر بگیریم و آقایان هم تصور فرمایند که این قانون تهیه نشده با فکری برای تهیه آن نیست آقایان باید بدانند که این مذاکراتی که امروز اینجا میشود نتیجه سه سال چهار سال مشورت و مذاکره با پروفورر هرتسفلد آلمان است که در کارهای دیگر هم بنام انجمن آثار ملی با دولت کمک میکند با او مشورت شده است و در همین قسمت قانون حفريات با او مشورتها شده است و پروژه هائی نوشته شده است. تمام اینها در وزارت معارف حاضر است و خیلی زود اینها را ما میتوانیم مجلس

بیاوریم و آقایان با تصویب آنها هم مقصود خود شان را تأمین میکنند و هم این ذخایر را دست خوش هر بیلی و کلنگ بدستی نخواهند کرد شیروانی - بنده يك کله در موقع رأی به پیشنهاد خودم اضافه میکنم: حفريات با رعایت حفظ اصول علمی.

وزیر مالیه - اصول علمی باید معین شود.

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی نسبت به پیشنهاد خودتان توضیح بدهید
فیروز آبادی - بخوانند

(شرح سابق خوانده شد)

فیروز آبادی - اولاً عرض کنم که بنده اساساً با این قانون مخالف بودم حالا آقایان صلاح دانستند بسیار خوب ولی باید هر کس هر مستشاری که می آوریم ازش استفاده کنیم و همین بمجرد استخدام اکتفا نکنیم باید از او استفاده کنیم و بفهمیم استفاده ما از او چیست. با این ملاحظه بنده پیشنهاد کردم که این شخص متخصص که در سال بعقیده من چهل هزار تومان خرج بر میدارد ما بدانیم در مقابل این خرج چه استفاده از آن شده است. مثل بعضی از متخصص ها نباشد که از اول که می آیند تا میروند هیچکس نمیداند که چکا کرده اند. با این ملاحظه بنده این پیشنهاد را کردم که در ظرف هر سه ماه کارهائی را که میکنند توسط يك یا دو روز نامه منتشر کنند که فلان را دیدیم یا از فلان جا نتیجه بدست آوردیم و فلان کار را کردیم همینطور مجمل و مندمع نباشد که نفهمیم چکار کرده اند

نایب رئیس - آقای رفیع

رفیع - در عمل مکرر امتحان کردم و وقتی ناشدید پیشنهادات قرائت شود و توضیح بدهند هیچ فایده نخواهد داشت يك لایحه از طرف کمیسیون بودجه آمده آقای تقی زاده هم يك پیشنهادی کردند و آقای وزیر مالیه آنرا با يك

اضافه قبول کردند آقای تقی زاده هم موافقت نمودند که نظامنامه های اساسی نوشته شود بنده استدعا میکنم از مقام ریاست که به آن پیشنهاد رأی بگیرند آن پیشنهاد قاطع است اگر آن پیشنهاد قبول نشد داخل میشوم در پیشنهاد های دیگر. مبلغی هم از ظهر میگذرد و اگر بخواهیم در این پیشنهاد ها مباحثه بشود امروز این مسئله تمام نخواهد شد عقیده بنده این است آقایان باین مذاکرات خاتمه بدهند و بآن پیشنهاد رأی بگیرید

نایب رئیس - آقای تقی زاده يك پیشنهاد دیگر فرموده اند قرائت میشود

بشرح ذیل قرائت شد

ماده ذیل را پیشیهاد میکنم

ماده ۵ - دولت مکلف است قانونی برای حفريات و ساز امور راجعه به عتیقات تقدیم مجلس نماید علاوه بر این نظامنامه اساسی راجعه به همان امور نیز باید بتصویب مجلس برسد

مخبر - این ماده تقریباً همان ماده است که خود دولت تقدیم کرده است این است که بنده قبول میکنم شیروانی - بنده هم با همین پیشنهاد آقای تقی زاده موافقم

نایب رئیس - پیشنهاد آقای روحی هم مربوط بهمین است

(باین ترتیب خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که نظامنامه های مربوطه باین قانون وقانون عتیقات فقط بامضای کمیسیون معارف رسیده و پس از تصویب کمیسیون بموقع اجرا گذارده شود

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - بنده امروز يك چیز نازه در این مجلس می شنوم و آن این است که مجلس هم قانون وضع میکند و هم نظامنامه مینویسد

یکتفر از نمایندگان - اینطور نیست

روحی - اجازه فرمائید حالا عرض میکنم هر

قانونی يك نظامنامه برای طرز اجرای آن لازم دارد ولی از یلطرف نظامنامه هائی در وزارتخانه ها وضع میکنند که با روح قانون مخالفت دارد

یکتفر از نمایندگان - بهمین دلیل باید بتصویب مجلس برسد

روحی - از آنطرف هم نظامنامه نباید وقت مجلس را بگیرد. مثل همان رائی است که بقانون بلدیة میدادند که جزئیات عوارض شهر را هم بتصویب مجلس رسانند و این ترتیب جز تضییع وقت مجلس و خرابی کار و اشکالات فایده ندارد. باین جهت اینطور نظامنامه ها را باید کمیسیون تصویب کنند. اگر راجع به مالیه است کمیسیون قوانین مالیه اگر مال خارج است کمیسیون خارجه و اگر مال عدلیه است کمیسیون عدلیه و بهمین ترتیب نظامنامه هر قانونی را کمیسیونها تصویب کنند یعنی دولت وقتی پیشنهاد کرد و کمیسیون تصویب کرد بعد از تصویب کمیسیون بموقع اجرا بگذارد که وقت مجلس را نگیرد و الا آن دوره هفتم اخلاف ما که خواهند آمد جز تصویب نظامنامه کار دیگری ندارند و برای تصویب نظامنامه ها که يك کار جزئی است دچار اشکال خواهند شد

مخبر - اینجا يك موضوعی را آقا توجه فرمودند. نظامنامه های اساسی غیر از همه نظامنامه هائی است که برای اجراء قوانین تهیه میشود. نظامنامه های اساسی تقریباً يك قسمت از قانون را تشکیل میدهد و با این نظر آقا تفاوت دارد خوب است پیشنهاد خود شان را مسترد فرمایند

روحی - بنده هم با پیشنهاد آقای تقی زاده موافقت می کنم

نایب رئیس - آقا سید یعقوب هم میخواهند توضیح بدهند

آقا سید یعقوب - بلی. توضیح بنده و دلیل بر حقانیت بنده که مأمورین دولت اسبب يك بدبختی که میخواهد حفريات بکند اذیت میکنند همان فرمایش

آقای وزیر مالیه است که آن بیچاره بدبخت بختیاری بمجرد اینکه دید وزیر مالیه است و چاره ندارد گفت پیغمبر را خواب دیده ام (خنده نمایندگان) چرا؟ برای خاطر اینکه دیده است چاره ندارد. ولی حقیقه نمیدانم چه شده است که این وزیر مالیه مثل مأمورین دولت نیست (خنده نمایندگان) عرض بنده در مقام سؤال است نه در مقام ایراد (خنده طولانی نمایندگان) حالا از خنده میگذریم

ولی این عرایضی را که بنده میکنم همه نان مستخضر هستید که مأمورین دولت نسبت برعابا وقتی که استشام میکنند که يك چیزی از زمین در آورده اند چه می کنند خدای واحد شاهد است در استزاد شنیدم يك کسی را که يك چیزی پیدا کرده است بیست و چهار ساعت سه تا نظامی اما مال حالا نیست مال دوره سابق قبل از مشروطه است (خنده نمایندگان) چهار نفر ایستاده و خواب او را گرفته بودند. این وقایع را عرض میکنم خنده نکنید. مرحوم میرزا حسینخان برای بنده صحبت کرد از مرحوم امیر افخم که يك کسی را متهم کرده بودند که پولی پیدا کرده است بیست و چهار ساعت خوابش را گرفته بودند بعد افتاد و مرد و هر چه قسم میخورد نشد تا آخر مرد همینقدر که بگویند فلانکس چیزی کشف کرده است یا دفینه پیدا کرده است این بلاها بر مردم هست و آنها را اذیت میکنند. این کلانی که وزیرای دیپلماسی ما بیانات می کنند غیر از وردی است که ما که نماینده ملت هستیم می دانیم. يك کلمات دیپلماسی را اینجا اظهار می کنند يك مرتبه ما متوجه دیپلماس میشوم (خنده نمایندگان) که همه چیز از بین رفته است هر چه میگوئیم والله بالله اینطور نیست فایده ندارد باید امروز ترتیبی بکنیم که این ظلم را از سر مردم رفع کنیم. مأمورین دولت غیر از وزرائی هستند که در طهران هستند مأمورینی که در خارج طهران هستند بعنوان اینکه کسی چیزی را

کشف کرده است آنها را داغ و درفش میکنند. وزیر بخت میکنند. صدمه میزنند. خدا با من نمیدانم بچه زبان بگویم. همه شماها مستخضر هستید از ولایات خودتان و این چیز ها را خبر دارید متصل کاغذ ها و عرایض برایشان می آید حالا با بنده (آقای شیروانی که عضو مساعد با بنده بود که از میدان در رفت) خوب است آقایان موافقت بکنند که این یکماه هم محضاً لله این مردم را راحت کنید آزاد کنید تا قانون بیاید خدا شاهد است این مملکت ما سر این یکماه از بین نمیرود بنده نمیدانم پشت این ترتیبون چه عرض کنم با این مردم بدبخت از آن حیواناتی که زیر خاک میروند بدبخت ترند! بنده عرض میکنم دفینه را که استخراج میکنند چکار میکنند. بنده عرض میکنم یکماه دوماه مردم را آزاد بکنند چیزی هم از مملکت بیرون نمیرود مانعی هم ندارد که آقای وزیر مالیه از اینجا که میروند به گمرک دستور بدهند که تا قبل از اینکه قانون را بیاورند چیزی از سرحد خارج نکنند و در گمرک نگاه دارند تا نگویید که فلان کس تروت ملی را از بین برد. آزاد کنید. مأمور مالیه هست مأمور معارف هست مأمور داخله هست اینها سر این رعیت بیچاره میزنند و امروز ما باید تمام متوجه اقتصادیات بشویم. هنوز که ما ترانسته زراعت مردم و فلاحیت مردم و تجارت آنها را اصلاح کنیم. بنده میدانم چقدر مردم ایران از حفريات استفاده میکنند و اینرا چطور این مسئله نظامنامه زنجیر کرده است و کدام دست بی انصاف این نظامنامه را نوشته است و این مردم را گرفتار کرده است. امروز بیائید باین مردم بدبختی که در ولایات بهزار زحمت يك کوزه شکسته را استکشاف می کنند رحم کنید دوماه هم بانها آزادی بدهید از دنیا نروند (خنده نمایندگان) قضیه منتهی المالك را دیروز توی روز نامه ها نخواندید!

نایب رئیس - آقای ملک مدنی

ملك مدنی - موافقم

عضی از نمایندگان - رأی بگیری

نایب رئیس - قبلاً رأی می‌گیریم به پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب نشد. رأی می‌گیریم به پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب آقایانیکه موافقت قیام فرمایند وزیر مالیه - آقا اجازه بفرمائید پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب خوانده شود بعد هم يك توضیحی بدهم (بشرح سابق خوانده شد)

وزیر مالیه - بنده از آقای آقا سید یعقوب میخواهم نمى گفتم کلماتی را که بنده عرض میکنم کلمات دیپلماتی تلقی کنند. بنده با ایشان موافقم که هر قدر ممکن است این قبیل قیود را باید کم کرد و باید اشیائی که ممکن است بخارج برود و برای ما تحصیل ثروت بکند باید آزاد گردد همین امروز در کمیسیون قوانین مالیه مذاکره بود ممکن است استشهاد کنیم بنده دستور داده ام نمایندگان وزارت مالیه که در این قسمتها مساعدت کنند که افلا حقوقات گمرکی کم بشود یا از بین برود بنده تذکراً میخواستم این را عرض کنم که این کلمه دیپلماتی نیست. قانون گذاری در هر طریقه که میخواهد باشد خواه از نظری خواه از نظرات از هر نقطه نظری که میخواهد باشد مطلبی را در ضمن يك قانون دیگری نوشته میشود اگر در يك قانونی نخواهند بکنجانشان بطوریکه نتوانند اطراف آن مطلب را مطالعه نمایند تولید معایب میکند و اسباب زحمت میشود ولی در اصلش موافقم ممکن است با این نظریاتی که دارند اگر اطمینان ندارند ما این قانون را بزودی بیاوریم يك طرح قانونی به مجلس پیشنهاد میکنند و جماعتی از آقایان هم موافقت کنند که این طرح در مجلس مطرح شود ما هم موافقت میکنیم. و اگر بقول ما اطمینان میکنند این پیشنهاد را پس بگیرند ما خودمان يك قانون مینویسیم میآوریم

اصولاً موافقت نظر حاصل است. هم حاضریم ولی راهش بعقیده بنده این نیست و با همان پیشنهادی که آقای تقی زاده کردند و آقای شبروانی و بعضی از آقایان دیگر هم موافقت کردند آقای آقا سید یعقوب هم موافقت کنند این مطلب امروز تمام شود و بعد آن نظری را که دارند یا در ضمن طرح یا در ضمن آن قانونی که ما می‌آوریم تأمین کنند

نایب رئیس - رأی می‌گیریم باین پیشنهاد آقایان که موافقت قیام فرمایند (عده کمی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب نشد. ماده پنج قرائت میشود و رأی می‌گیریم ماده ۵ - دولت مکلف است قانونی برای حفريات و سایر امور راجع به عتیقیات تقدیم مجلس نماید علاوه بر این نظامنامه اساسی راجع به این امور نیز باید بتصویب مجلس برسد

نایب رئیس - آقایانیکه این ماده را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد ماده ششم

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۶ - دولت مجاز است سایر شرایط استخدام متخصص مزبور را بر طبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و کتبرات مشارالیه را اعضا نماید نایب رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - این ماده ماده اخیر است که خاتمه به کتبرات میدهد. بنده در آن موقعی که يك پیشنهادی کردم عرضی کردم و از طرف دولت جواب داده نشد بنده سؤال کردم با آن شرحی که بیان کردند آیا اسنادی بین دولتین داد و ستد شده است که بعد از گذشتن این کتبرات دولت راحت بشود که اسباب اشکال بشود یا نه؟ البته بنده میدانم که دولت

خیلی زحمت کشیده است و موفقیت کاملی هم پیدا کرده است ولی ما دیده ایم در سابق که اگر دولت سندی تحصیل نکرده باشد اسباب ضرر و زحمت دولت خواهد شد بنده خواستم قبل از اینکه این ماده بگذرد از طرف دولت توضیحی داده شود که آیا اسنادی مبادله شده بین دولتین که ما این کتبرات را بر طبق همان بگذرانیم یا بعد اسباب اشکال خواهد شد؟

وزیر معارف - البته با مذاکراتی که قبلاً شده ترتیبی داده شده است. اسناد لازم هم رد و بدل شده مدتها هم هست خاطر آقایان نمایندگان هم آسوده باشد هیچ اشکالی هم ندارد

نایب رئیس - رأی می‌گیریم به ماده شش آقایانیکه تصویب میکنند

(اکثر برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه پیشنهادی آقای شریعت زاده

(بشرح ذیل قرائت شد)

مادامی که قانون عتیقیات تصویب نشود کلیه اختلافات بین افراد و دولت راجعه بدعوی مالکیت نسبت به عتیقیات مستخرجه مشمول مقررات قانون حکمیت است و مرجع ابتدائی این قبیل دعوی اعم از اینکه دولت مدعی یا مدعی علیه باشد محاکم عدلیه است

نایب رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - اگر چه آقای وزیر مالیه در ضمن توضیحاتی که دادند فرمودند بعضی از مواد هست که پیشنهادش مناسب نیست در این قانون. اما گاهی اوقات تجربه شده است که احتیاج شدید يك موضوعی ملزم کرده است که مجلس شورای ملی بعضی پیشنهادات را قبول کند. و بنده خیال می‌کنم که این هم یکی از آنها است. اساساً وضع دولت و تدوین قانون برای اینست که حقوق جامعه و افراد جامعه در سایه حایت قانون مصون باشد. ما در این قسمتها خیلی کار کردیم

مؤسسات دولتی و بالاخره قوانین متوالی که از مجلس شورای ملی برای اهمیت قضائی وضع شده است این فکر را تا حدی تأمین میکند. لکن راجع بخصوص عتیقیات که اختلافی بین مردم و دولت ایجاد کرده است هنوز يك قانون صریحی وجود ندارد باین جهت است که بنده اطلاعاتی دارم در موارد عدیده مردم شکایاتی دارند که اموال مستخرجه آنها ضبط شده است و معلوم نیست که این شکایات آنها در کجا باید رسیدگی شود و چه کنند باین جهت است که بنده پیشنهاد کردم که این قبیل دعوی اعم از اینکه دولت مدعی بر افراد باشد یا افراد مدعی بر دولت باشند مشمول قانون حکمیت باشد و مرجع ابتدائی آن دعوی هم اعم از اینکه مدعی دولت باشد یا يك فردی عدلیه باشد خیال میکنم این طریق يك قسمت از مشکلاتی را که آقایان در نظر دارند مرتفع میکنند باین جهت این پیشنهاد را کردم و مخصوصاً از آقای وزیر مالیه نمى میکنم که توجه مخصوصی بفرمایند چون این يك قسمت از مشکلات دولت را هم مرتفع میکنند.

نایب رئیس - آقای رفیع

رفیع - نماینده محترم در موردی که میخواستند پیشنهاد بدهند يك تذکری هم برفقاسی خودشان دادند بنده هم در اول مرتبه تقریباً با ایشان موافق بودم ولی وقتی فکر کردم دیدم ما داریم اینجا يك کتبراتی تصویب میکنیم و اینجا مجلس نیست. برای اینکه اگر يك مرافعه باشد البته بقانون حکمیت رجوع میشود و وقتی که کتبرات می‌بندیم باید بنویسیم که چقدر حقوق باید بگیرد و هر وقت بخواد برود چقدر پول باو بدهیم. اینجا اگر نخواهیم بنویسیم که هر کس با دولت مدعی است چکار باید بکند یا بحکمیت رجوع کند خودتان تصدیق بفرمائید که مجلس اینجا نیست. خوبست موافقت بفرمائید که در آن قانون که خود دولت تقدیم مجلس خواهد کرد همه آقایان هم موافقت خواهند نمود در آنجا پیشنهاد بفرمائید که

آنجا گنجاییده شود و حالا خوبست مسترد بدارید.
وزیر مالیه - بنده هم میخواستم در اینجا آقای
شریعت زاده که بنده را میخواستند متوجه کنند این
قسمت را خدمتشان عرض کنم که اگر آقای متذکر
باشند دولت در ضمن قانون حکمیت رجوع تمام
دعاوی که افراد بر دولت و دولت بر افراد دارد
همین عقیده را دارد. هر وقت آقایان موافقت
بفرمایند و این ماده بگذرد دولت متشکر خواهد شد
از برای اینکه معتقد است که دعاوی بین مردم و دولت
بیک مجرئی قطع شود و آن مجرئی هم برای یک قسمت
از امور حکمیت باید باشد ولی در عین این موافقت از
نماینده محترم نمی میکنم که در اینجا در ضمن این
قانون کثرت این مطالب را عنوان نفرمایند و استرداد
بفرمایند.

شریعت زاده - چون جنبه پیشنهاد بنده جنبه
تذکری بود و دولت هم وعده داده است که قانون آنرا
بیاورد بنده مشتد میدارم

نایب رئیس - شور در کلیات اخیر قانون است
آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - مخالفت بنده در اینجا همان بود
که در شور کلیات اول هم عرض کردم و باید عرض
آقایان رسانم که در سه دوره است که بنده منتظر بودم
چنین فرصتی بدست بیاید که ما نتیجه برای مردم بیچاره
بگیریم بعد هم یک نفر نوشت بنروز در روزنامه
اطلاعات نوشته راجع به آن قصه منشی الممالک دردمانند و
آن رفتاری که نسبت به دفتینه و اکتشافات کرده اند
این را از مد نظر بگذرانید و همینجور در تمام ایالات
و ولایات بنده استرحام کردم و گریه کردم که در این
مسئله موافقت کنند که مأمورین دولت نسبت بمردم
مزاحمت نکنند و بگذارند استکشاف بشود و چون این
مقصود بنده تأمین نشد و بنده حقیقه بقدری معتقد بودم
که مجلس در این باب موافقت میکنند یک قدمی برای

آزادی مردم از فشار مأمورین دولت بر داشته میشود
چون موافقت نکردند بنده با این لایحه از اول تا آخرش
مخالف هستم.

نایب رئیس - آقای رفیع

رفیع - عرضی ندارم

نایب رئیس - آقای عراقی

عراقی - همانطوریکه آقای آقا سید یعقوب فرمودند
راست است تمام وقت آقایان است که مردم راحت باشند
ولی بنده تصور میکنم با این توضیحاتی که آقای وزیر
مالیه دادند و با این ترتیبی که گفتند که باید بما
اطمینان داشته باشید که ما قانون راجع به عقیدت را
می آوریم و اگر هم اطمینان بنا ندارید خودتان یک طرح
قانون پیشنهاد کنید ما موافقت میکنیم با این ترتیب
گمان میکنم نگرانی آقایان با این حرف رفع شده باشد و وقتی
که قانون را می آورند و اضماعه اساسی آن هم باید
در اینجا تصویب شود نگرانی آقایان نسبت به گرفتاری های
مردم رفع میشود. بلکه راست است ما هم در روزنامه
خواندیم که منشی الممالک چه کرد و چه طور داغ و
درفش کرد ولی چیزی که هست دولت هم مثل ما خوانده
و حالا خودش دارد وعده صریح میدهد که عنقریب
بیاورد. خوبست آقایان موافقت بفرمایند

نایب رئیس - آقای دشتی

دشتی - بنده اصولا با این لایحه مخالف نیستم ولی يك
ماده وحشتناك دارد که گمان میکنم آقایان این قسمت
توجه نداشتند عرض میکنم در ماده دوم نوشته حقوق
این شخص سالی دوازده هزار تومان است یعنی سیصد هزار
فرانك من تصور نمیکنم که هیچ معامی یا هیچ رئیس
موزه در فرانسه سالی سیصد هزار فرانك حقوق داشته
باشد. بنده تصور نمیکنم و بالاخره این حقوق
خیلی زیاد است. انصاف نیست. معنی ندارد و وزرای
شما ماهی هفتصد و پنجاه تومان میگیرند صلاح نیست که
شما ماهی هزار تومان بیک نفر رئیس موزه بدهید.

حقیقه این ماده دو وحشتناك است. نمیدانم چطور
این ماده دو رأی دادید

نایب رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم که آقای آقا سید یعقوب توجه
نفرمودند همانطور که قوانین قیمت و قوت دارند وعده
هم که در مجلس شورای ملی داده می شود و در صورت
مجلس قید میشود قوت دارد. بالاخره وعده دادند که
برای ما تمام قوانین متعلق باینکار را میاورند و اگر
خدای نکرده ما سوء ظن داریم باید خودمان بوسیله
طرح قانون نظریه خودمان را تأمین کنیم تنها نظری
که دولت داشت این بود که دو مسئله در يك قانون

(مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد)

مخلوط و مزوج نشود و آن مطلب در جای خودش باشد
و این در جای خودش. راجع بفرمایش آقای دشتی هم
يك جواب اجمالی عرض کنم. آقای دشتی خوبست
يك توجهی به مقدمات این امر داشته باشند که
دوازده هزار تومان برای این امر دادن خیلی خوبست
بعضی از نمایندگان - ختم جلسه

نایب رئیس - چون يك نفر از عده کم است
اثر اجازه بفرمائید جلسه ختم شود

وزیر مالیه - اجازه می فرمائید خواستم تقاضا کنم
در جلسه آتی خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به تعرفه
کمرکی مطرح شود